

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évfolyamra 3 ft o. é.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorát 1-sz. 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. helyéig. — Hirdetéseket felvételnek: Helyben: a kiadó-hivatalban és Demjén László könyvkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler-nél (Neuer-Markt 11. sz.) Opatov: Opatov (Wollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent

Nyitott cikkeket:

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez címzendők. — Előfizetéseket s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez, helyben a kiadó-hivatalhoz küldendők be.

Trefort Agost alelnök beszéde a magyar delegációban.

T. országos bizottság! Az internationalis ügyek minden körülmények közt fontosak, de oly időben, midőn az államok territorialis viszonyai és azok hatalmi állása változott; midőn a népek életében oly irányok fejlődnek, mint a nemzetiségi eszme kinövései, melyeknél fogva a fennálló államokat nyelvhátok szerint feladabolni kellene, mi által oly chaot idézünk elő, minő a római birodalom felosztása óta nem létezett; midőn oly jelenségek mutatkoznak, mint a socialis kérdés, mely a párisi insurrectióban legélesebb, s culturánkra, sőt az emberiségre nézve megszügyenítő kifejezést nyert (Igaz. Igaz.) s mely nemcsak az államot megsemmisítéssel, hanem magát a társadalmat pusztulással fenyegeti, s melyet paralyssálni és ha kell végképp elfojtani csak közös erővel internationalis uton lehet; oly időben az internationalis ügyek keltetett fontossággal bírnak.

Ennél fogva, bár felek, hogy unalmas lesznek (Halljuk) s hogy szándékom félre fog érteni, bátorodom némely megjegyzéseket tenni külpolitikánk kívánatos magatartása iránt, azt híven, hogy a delegáció nem oly gyenge, hogy szavának semmi sulya ne legyen, a kormány pedig nem oly erős, hogy szavában némi támaszt ne találhasson.

Érdekeink kifelé első vonalban Német- és Oroszországgal, második vonalban Olasz- és Törökországgal találkoznak. — Ezen államokhoz való viszonyainkra fognak szorítózni megjegyzéseim, előre bocsátván azonban általában, hogy nekünk, azaz a Magyar-Osziák birodalomnak más mint békepolitikája nem lehet. (Helyeslés.) Nem értem az alatt azt, hogy magunkat megálázzunk és szomszédaink kegyességére bízunk kell, de belügyeinket véglegesen rendezve, seregünket harcra alkalmas állapotban tartva szükséges védelem esetére, mi surlódásokat ne idézzünk elő, harcra senkit ne provocaljunk.

Ha visszatérünk a mult tel. eseményeire, megemlékezünk, hogy alig oszlott el a mult évben összehívott delegáció, és a béke Német- és Franciaország közt megkötött, de nyomban követte azt a párisi insurrectió, melynek leveréséhez mi is a francia nemzetnek utólagosan szerencsét kívánhatunk.

Ezen események igazolják a neutralitás politikáját, melyet a német-francia háború ellenében követünk, s melyet részben az általános európai situatio, részben pedig belviszonyaink indokoltak. De e politikának vannak természetes következményei, melyeket el kell fogadnunk, mert a nélkül e politika minden értelmét utólagosan elvesztené. E politikának következményei mindenekelőtt barátságos viszony Németországgal, jó szomszédosági viszony Oroszországgal. (Helyeslés.) E politika biztosítani fogja nem csak számunkra, hanem Európa számára a békét, nekünk pedig időt fog engedni belügyeink rendezésére és összes erőnk fejlesztésére.

Ismerem az ellenvetéseket e politika ellen, egy részről mondatik: ime a szent szövetség, a reactio saját s Európa szabadságának elnyomatására; más részről e gyakorlatiabb ellenvetés tételhetik, mely szerint a barátságos viszonyhoz az egyoldalú óhajtatás nem elégséges, mindkét félnek kell azt óhajtatni és beleegyezni. Én megvallom, hogy ezen ellenvetéseknek nem tulajdonított nagy sulyt. Az íjlesztést a szent allianceal igazi anachronismusként tartom. Állapotjaink egészen mások mint Ferenc császár idejében voltak. A monarchia mindkét részének alkotmánya van, melyet módosítani, egyidejűen falsificálni lehet, de azon banqueroute után a melyet az absolutismus itt a monarchiában, a legújabb időben pedig Franciaországban csinált, az alkotmányt eltörölni nem lehet, (Helyeslés) és az alkotmányos testületekről is méltán fellehetni, hogy nem fognak magukat elszánni a szent szövetség idejében követett politika ismétlésére. A mai Oroszország is lényegesen különbözik attól a mai Sándor és Miklós csárók idejében volt. A mai Németországgal pedig oly politika mint a szent szövetség idejében divatozott, lehetetlen, kik azt lehetségesnek állítják, vagy nem ismerik a németeket, vagy szándékosan félreismerik őket. Hogy pedig Európa közepette van egy nagy mivel állam, melynek hatalmán a forradalmi viselkedés hajótörést fog szenvedni, az az európai emberiség javára szolgál s csak az mentheti meg az európai continens az alkotmányosságot s szabadságot a forradalmak ellen.

Más kérdés: akarnak-e a németek s az oroszok velünk barátságos lábon állni. Németország, illetőleg Poroszország részéről én nem látom az ellenkezőt. A porosz államférfiak ép oly jól tudják mint mi, mily hivatalos van a Magyar-Osziák birodalomnak. Tudják, hogy azon apró népek, melyek a Magyar-Osziák birodalmat képezik, nem képesek önálló államokat alkotni, s midőn a német egyesítési processusa még koránt sincs befejezve, nem hiszem, hogy Poroszországnak kedve lehessen Németországba bevonni a Magyar-Osziák birodalom német-szláv tartományait, s a csehekkel, szlovénekkel s más idegen nemzetiségekkel harcolni. Nem is fellehetik Németország érdekében, hogy Oroszország a Magyar-Osziák birodalom felbomlásának eszterre adneciokat csinálhasson.

Felfogásom szerint, tehát a Magyar-Osziák birodalom fennállása s consolidatioja nem áll ellentétben a Németország s illetőleg Poroszország érdekével. Tekintve pedig a dolgokat magasabb szempontból, különösen a közgazdasági német cultura szempontjából, a Magyar-Osziák birodalom fennállása s consolidatioja egyenesen érdekében fekszik Németországnak. Ily helyzetben, ha csak a kormány nem fogja provocalni a surlódásokat, a Magyar-Osziák birodalom és Németország közt a barátságos viszony, mely jelenleg is már létezik, jövőre is meg fog maradni.

Barátságos viszony Poroszországgal bizonyos mérvben feltételezi a jó szomszédoságot Oroszországgal. Meglehet, hogy helyzetünk Oroszország irányában kényesebb; halljuk, hogy Oroszországgal a panslavismus érdekében keresztes háborút prédikálnak ellenünk, hogy a sereget újra szervezik, hogy Oroszország hatalmát terjeszti a keleten, s hogy pétervári felfogások szerint az ut Konstantinápolyba Bécsben és Pesten át vezet. Ezen ellenvetésekre válaszolni lehet, hogy az orosz lapok panslavistikus agitatioiért nem lehet felelőssé tenni a kormányt, s hogy az orosz politika sokkal realistikusabb, minthogy panslav irányzatok miatt háborút kezdjen. Oroszországnak még sok dolga van otthon és ott is léteznek pártok és törekvések, melyek hatalmát kifelé nem nevelik. Oroszország sulya gyakran a phantasia nagyító mértékével méretik.

Hogy pedig seregét szervezi, igen természetes, miután az utolsó hadieseményeken okulva, minden állam serege szervezetét más alapokra fekteti. (Helyeslés.) Az orosz mozgalmak a keleten pedig nem a magyar-osziák, de más államok ellen vannak irányozva. Ezen törekvések megállítására mi nem vagyunk hivatva, európai érdek ez, és csak az európai összes nagy államok szoríthatják vissza a törekvéseket. A mi exponált pitióink Oroszország ellenében Galiczia. Nem kell ugyan elfelejtenuink, hogy a monarchia többször oly állapotban volt, hogy Oroszország elfoglalhata volna Galiciát, s nem tette.

Galiczia valódi veszélyt csak akkor okozhatna, ha ott a kormány annyira elgyengülne, hogy engedné, hogy ott készülné a forradalom az orosz- lengyel tartományok részére. Azzal azonban nem akarom mondani, hogy Galicziának bizonyos mértékig autonómiaja ne lehessen. De megengedve, hogy azon rossz dispositiók léteznének Oroszországban irántunk, melyekkel bizonyos lapok által folytonosan íjlesztetünk, ez esetben hadi erőnkkel harcra képes állapotban kell tartanunk, de Oroszországot folyvást provocalni, nem akarni vele jó szomszédosági viszonyban állani, gyermekes politika volna, mely végre is háborúhoz vezetne, és addig a belügyünkre igen rossz hatást gyakorolna, mert a provocióink Oroszország ellen mindig új táplálékot adnak a Magyar-Osziák birodalom határain belül létező panslavistikus mozgalmaknak.

A nemzetiségek fanaticusai jóslataikban a magyar-osziák birodalom felbomlásáról azzal is ijesztenek, hogy Olaszország elfogja venni tőlünk a déli Tyrolt, Istriát és Dalmátiát. Én tisztelem az olasz nép multját, elismerem a jelenben kitünő tulajdonait, de erősen hiszem, hogy mi katonailag még nem sulyedtünk annyira, hogy mi az olasz nép ily vágyait, ha csakugyan léteznek, nem tudnók meghusítani. Ellenben nem látok semmi jogzímert arra, hogy mi Olaszország dolgaiba avatkozzunk. A római kérdés reánk nézve csak egyházi és nem világi kérdés. Mi Róma világi érdekei miatt Olaszország ellen nem fogunk hadat viselni azon békepolitikánál fogva, mely a magyar-osziák birodalom consolidatiojának és gyarapodásának első feltétele. (Helyeslés.)

Mi Törökországot illeti, a mult delegációnak szemére vetették, hogy nem tudott fellemelkedni a situatio színvonala, nem tudta a külügyministerium számára megírni a receptet, mely szerint tractálja a fényes portát. De ez esetben, hol a feladatok majdnem ellentétesek, a diplomatiái receptek fogalmazása valamint háládatlan, ugy nehéz is.

Nekünk a török birodalom fenállásának támogatása természetes feladatunk, mert a birodalom analog természetű a magyar-osziák birodalommal, e feladatot azonban a keresztény és szabadság után törekvő népeiségek érdekeivel öszhangzásba kell hoznunk. Itt tehát általános szabálynak helye nincsen, itt esetről esetre cselekedni kell. Itt minden a külügyi minister tapintatától s a körülmények helyes felfogásától függ.

Külpolitikánkunk általam jelzett magatartása biztosítani fogja számunkra a békét a nélkül, hogy méltóságunkat és becsületünket sértene. — Ezek után elfogadom a külügyi ministerium budgetjét részletes vita alapjául, kijelentvén, hogy a német kisebb udvaroknál levő követségek költségeit nem fogom megszavazni, mert azok megszüntetését óhajtom.

Egyuttal van szerencsém a közös külügyi minister urat felszólítani, hogy tekintettel a párisi insurrectio műveire, más államok kormányaival kezert fogva, a munkások international- associatio agitatioinak megszüntetésére egész erővel hasson, mert hasztalanul hárijtuk el a kisebb politikai veszélyeket, ha a nagy, a társadalmat elpusztulással fenyegető veszélyeknek elejét nem vesszük.

Felszólalásom kifejezésül kénytelen vagyok magamot egy plagiumot elkövetni és ismételni, mit a mult delegációban mondtam, hogy a legügyesebb külügyi politikának sem lehet sikere, ha seregünk jól szervezve nem lesz, ha a birodalom belügyei rendezve nem lesznek. (Élénk helyeslés.)

Mert csak consolidált állapotok itthon fognak nekünk tekintélyt szerezni kifelé. (Helyeslés.)

Berlin, jun. 23. 1871.

T. szerkesztő ur! Előre megjegyzem, hogy én levelet írok, nem egyebet — tehát, ha különféle dolgokat hordok is elé, az össze nem függéssel alaposan alig vadoztathatom.

A vas helyett gumanyaggal bevont kerekű kocsi, mely iparát, valamint a guminak ágyneműek készítésére és sok más egyébre való czél szerű alkalmazását is, ha jól emlékszem, az 1851-ki londoni világkiállitáson mutatott volt Amerika Európának, — itt is divatoznak. A kocsi észrevételül repül az utcán, mint a madár a légtérben, csak a tüzes paripák lábainak csattogása figyelmezteti a jámbor közönséget, hogy álljon félre. Pesten, Bécsben, tudtom szerint nem is álmolnak efelől. Hiába itt van pénz!

Nem tudnak, vagy legalább nem akarnak tudni, rólunk ezek a németek semmit: sem zenénkről, sem nyelvünkről, sem irodalmunkról. S hiába énekeljük mi otthon, hogy mi is játszottunk Európában egykor szerepet, még pedig nagyot; ezek nem hallják. Hiába zengjük ékes nyelven, hogy egykor mi fedeztük véres mellel, jobbaink elhullásával a török félhold ellen őket és Európát, míg ők építkeztek, — ezek nem értik! S csakugyan, így tudva, tán jobb lett volna kezert fogni Szolimánna, százados csaták helyett, mi is építkeztünk volna, a minthogy építkezett is Erdély a török barátság idejében; a csekély adót megkérte, de egyébe: vallásba és belügyekbe nem avatkozott. E felett is szabad a vita, a mi különben csak egy nagy semmit eredményezne. Az a körülmény, hogy egy német tudós eldicséerte az 1840 és nem tudom hánybeli büntetőtörvényjavaslatot; hogy pár évvel ezelőtt pár német tudós a budai hegyeken felkereste a boldogult b. Eötvöst, látni akarván a XIX-ik század uralkodó eszméinek íróját; hogy Heyne csakugyan nem rég fellekesülvén Petőfi németfordításának olvasásán, lapilag kifejezte egy tüzes czikk végén, hogy csupán Petőfiért érdemes megtanulni a magyar nyelvet, — ezek mondom a nagy többségül még semmit, vagy keveset nyomnak a latban. Közlebbi körutam alkalmazva valahol Göttinga vagy Jéna környékén véletlenül összetalálkozott nyolczunk alig tudott meggyőzni egy fiatal német tudóst, a ki 8 évig volt egyetemi hallgató, s kit a körüle levők Dokornak traktáltak a felől, hogy a magyar nem szláv nyelv. Ezek nem a multat, hanem egyenesen a jelent veszik alapul, s csak arról a nemzetről akarnak tudni, mely miveltsege, ipara, kereskedelme által nekik imponálni képes, a többitől csak ugy atyáskodólag, leereszkedőleg ha megemlékeznek néha-néha.

Főuraink és tanulóink külföldön időzése némileg arról győzte meg a nagy többséget, hogy a magyarság tán gazdag, de egyszersmind pazar nép, — de másfelől gunyosan csodálkoznak azon, hogy a magyarok külföldön mulatnak és tanulnak, — sejtik ők az okát: hogy t. i. mig egyfelől nem csüngnek kellőleg saját nemzet ügyökön, másfelől tán nem is sok van otthon keresni való. Oh, hogy e gyalázatot még mind türjük pirulás nélkül, s még sem szakad ránk az ég, vagy nem indul meg lábaink alatt a haragos föld! . . .

Újabb időben nálunk nagyon neki dühödtek a bankok és különböző egyetek alakításának, — és ez valóban életjel is. Itt és egybűtt is vannak hasonlók százszor nagyobb számmal. Csak az a baj, hogy nálunk nincs a bankoknak megfelelő nép. A bankok csak akkor lehetnek mind önmagokra nézve, mind kihatolag jövedelmezők és áldásosak, ha a nép nevelve van, ha közlekedési eszközök nem hiányoznak, ha az iparnak és kereskedelemnek vannak nevelt, s nem csak szoktatott emberei. Alig hiszem, hogy ezt maga Kautz avagy Berde ur is kétségbe vonja.

Ott vannak Csik-, Háromszék térein és bércei között, — hogy tovább ne menjek — a többnyire szentekről elnevezett városok és faluk, utóbbiak közt van olyan, melynek mint községnek évi jövedelme 40—50—60 ezeret tesz; s e városok mégis megelégszenek egy-egy rossz gymnasiummal, s e városok és faluk egyesített erővel még sem állitnak olyan ipar- vagy hasonló iskolát, hogy fel Európa csodálkozzék rajta! . . .

Mi az oka? Az, hogy a papság, mely e vidéken csaknem kizárólag van arra hivatva, hogy az ép, fogókony és erőteljes népek kellő világossága legyen, pontosan elvégzi reggel és este a misét vagy a miatyánkat a templomokban, de tovább nem igen mozdul, és nem mozdít. Hogy többet ne emlitsék, csak a csik-somlyói pünkösdi búcsú 3—4-szeri bevétele kiállana egy ipar-tanoda költségére. Pedig a mise, vagy a miatyánk, avagy Izsákot és Jákobot tárgyaló jámbor prédikáció mai világban még magára nem üdvözíti a népet. Ott van Kézdivásárhely szorgalmas iparosai látják el nagyrészt a

szomszéd Moldovát első szükségleti, különben nem valami remek iparcikkokkal, de mit tenne e nép, ha a szt.-györgyi uj gymnasium helyett, vagy ezen kívül, ide egy ipartanoda állana fel! . . .

Innen, s hasonlókból következett és következik az, hogy nagyobb része e vidékről a sok drága székely erő kivándorolt Bukovinába, falukat alapított, egyiket elnevezte Istenségs-nak, a másikat Alamizsná-nak, a harmadikat Nyomorúság-nak, a negyediket Siralomháznak, s így tovább, — mert hazájokból, a paradicsomból az öldöklő angyal kiűzte, — vagy is, mert a papság és intelligencia nem tartotta meg!

Oh Istenem, meddig késik még a te néped az általad kimutatott és drága véren meg is szerzett Kanaánt miveltaég és szorgalom által teljesen meghódítani, és azt elvetlenül sajátjává tenni?!

Ezek szerint akár jobbra, akár balra nézünk, előszőr, másodsor, a századikszor, s az ezredikszor is — csak a nevelés, — ezen kívül nincs név, a mi megtarthatna!

Én, annyi nagy között a legparányibb, ez egyedül megváltó eszköznek szentelém 3 napomat és éjemet. vegyék kezökbe újra a zászlót a nagyok és erősek, s vezessék diadalra e népet, mely Istenőt nyert erői által nagyra volt és van hivatva! —

Isten és minden szentjei: Szabadság, Testvériség, Egyenlőség, Nevelés, Nevelődés, Emelkedés, Haladás és a többiek mindnyájan — velünk! . . . Dersi József.

Jelentése

Tordamegye, Aranyos- és Marosszékek tanfelügyelőségének a májusban tartott tordamegyei képviselő-bizottmányhoz.

(Vége.)

A „Felnöttek Oktatása“ több helyeken a megye területén kezdetét vette, azonban öszintén vallom bé az ügy állását, ez kevés dicséretre méltó kivétellel, csak fellebbano és azonnal elhamvado szalma tűz volt.

„Iskola tanács“ tartott a mult évben 4. kettő Tordán, kettő Szász-Régenbe. Ezen iskola-tanácsi ülésekről röviden csak annyit említek meg, hogy a legutóbbi ülésben a tordai areal iskola ügye is felhozott, s minister ur ő nagyméltóságához felirat menesztetett, melyre azonban eddig elhatározás nem jött.

A megye területén eddig megnyitott községi iskola egyetlen egy van, s ez a M.-Ludosi, melynek iskolai háza felépítésére sikerült közoktatási minister ur ő nagyméltóságától 1200 o. é. frtot nyerhetni. A mult évben a vasuti munkálatok által okozott drágaság miatt az építkezés nem eszközölhetett, de teljes reményem van, hogy ez évben az építkezés végre fog hajtatni; addig is a tanítás kibérelt házba folytattatik.

Rövid időn lesz szerencsém a mélyen tisztelt képviselő-bizottmány elé terjeszteni, a megye minden egyes községeire kiterjedő javallatomat ugy az elemi, valamint a felsőbb népiskolák aránt.

Méltóságos báró főispán ur!

Mélyen tisztelt képviselő-bizottmány!

Egyik jeles német tanfelügyelő a népnevelésről kiadott munkáját ezen nagyon is igaz tétellel kezdi meg, „A gondozásnak mértéke, melyet egy község, egy ország, egy nép fiai mivelésére, s így első sorban a népiskolára fordít, legbiztosabb hőmérője azon község, ország és nép morális állapotának és politikai érettségének. A népiskola, mint a népek jólétének meleg ágya, minden község legkedvesebb gyermeke kellene hogy legyen.“

Ha vizsgáljuk a lefolyt legújabb európai eseményeket, bátran hozzá tehetjük, hogy a népiskola az államok fennmaradásának és védelmének is egyik hatalmas tényezője.

Bátor vagyok azért tisztelettel kérní, méltóztat a falusi előjáróságok irányában bizonyos végrehajto hatalommal felruházni, ez által hiszem haladásunknak egyik nagy akadályát leend elhárítva.

Végül bátor vagyok egy kérésrel járulni a tisztelt képviselő-bizottmány minden egyes tagjaihoz, méltóztatnak azon körben, azon községben, melyben élnek, melybe legfőbb befolyásuk van, legyőzni a lanyhaságot és közönyösséget, törekedjenek meggyőzni a népet arról, hogy tekintse az iskolát szabadsága és jóléte kuforrásául, nem tehernek, hanem jótéteménynek; mert a törvény végrehajtás nélkül holt betűnek marad, már Verbőczy nagyon is igazán mondá, „leges sine executione sunt inanes.“ mind addig pedig mi a mondottak általános meggyőződésé nem váltak, a végrehajtásra hivatott községeknek, csak nem legyőzhetlen akadályokkal kellend küzdeniök, akkor pedig könnyen és sebesen fognak haladni a czél felé.

Fülep Albert.

A „Kol. Közl.“ eredeti távsürgőnye.

Felad. jul. 1. 11 ó. 30 p. d. e. — Érk. 1. 1 ó. 15 p. d. u.

Páris, jun. 30. A hadsereg szemléje Thiers, a nemzetgyűlés és a diplomatiái testület jelenlétében tüntetés nélkül folyt le. Bismarck dotatióban császárijától uradalmat kapott.

Legújabb táviratok.

Páris, jun. 28. Hirszerint a tegnapi aláírások összege 4 milliárdra megy, melyből egyedül Francia-

országára 2 milliárd esk. A pénzügyminiszteriumnak egy hirdetésmegérősítő, hogy a kölcsönre való aláírások be vannak zárva. — A nemzetgyűlés budgetbizottságának majoritása elve tette a jövedelmi adó behozatalára vonatkozó indítványt.

Flórencz, jun. 28. A király a nép nagy részvéte mellett elutazott Nápolyba és Rómába.

Madrid, jun. 28. Serrano a miniszteri válság alkalmából békülékeny szellemben szólott. Moret kinyilatkoztatá, hogy tárczáját eshetőleg megtartja. Zorilla szintén ismét elfogadta tárczáját. Azt hiszik, a jelenlegi miniszterek megmaradnak hivatalaikban.

Mint Párisból 26-ról jelentik, a porosz katonai hatóságok a porosz tiszteknek s katonáknak határozottan megtiltják Páris polgári öltözetben meglátogatni.

Berlin, jun. 27. Egy császári rendelet felszólítja a második és harmadik hadsereget. A francia területen álló csapatok ezen név alatt „megszállt csapatok” egy testet képeznek. Ezek főparancsnoka Manteuffel tábornok.

UJDONSÁGOK.

Előfizetést nyitunk a „Köl. Közlöny”-re: félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt o. é.

T. olvasóinkat kérjük, méltóztassanak fél éves és évnegyedes előfizetéseiket a szerkesztőségnél mielőbb megújítani, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjen.

Lapunk t. előfizetőit figyelmeztetjük, hogy a legfontosabb szétküldésről gondoskodunk netalán hiányokat méltóztassanak egyenesen a szerkesztőségnek bejelenteni, hogy a fennakadás orvoslásáról rögtön intézkedhessünk.

Király ő felsége jun. 27. kihallgatásokat adván, többek között erdélyi kir. biztos gr. Péchy Manó őnmilgát is fogadta.

A m. k. pénzügyminiszterium felszólította valamennyi miniszteriumot, hogy jövő évi költségvetéseiket lehetőleg nyolcz nap alatt beküldjék a pénzügyminiszteriumhoz, hogy az a jövő évi előirányzatot összeállíthassa. — A m. k. államvasutak igazgatónak a utóbbi napokban összeállította az államvasutak költségvetését. A rendes szükséglet már be van fejezve, s az igazgató választmány most már a rendkívüli szükséglet összeállításával foglalkozik. Mivel az egyes vágány most már nem elegendő a folyton emelkedő forgalomra nézve, az igazgató tanács a kettős vágány lerakásának megkezdését is felvevendi a budgetbe.

Városunk utcái úgy néznek ki, mintha valami communitéle torlaszharczra készülne: a légszuszorított csöveket rakják le mindenfelé. Ma az ásat a beltordautazókra folytatták, s két helyen mézervekre akadtak 3' mélységben a köveket alatt; az élelmesebbek azután nekiállottak s csebrekkel hordták az ós-oltómszet, még este a sötétben is kaparászták a véletlenül talált áldásban.

Xantus keletázsiai ethnographiai gyűjteményének, mely csak 38,000 fba került, illő méltánylatára fölemlítjük, hogy az 1840-ki országgyűlésnek, Lamarre Picot francia tudós, ugyanazon tartományokbeli

hasonló ethnographiai gyűjteményét Pozsonyban a Pálfi-teremben kirakván, 500,000 frankért ajánlotta fel. E francia gyűjtemény sem számmennyiségére, sem érdekességére, annyival kevésbé, mert az állat s növénygyűjtemény benne teljesen hiányzott, Xantusával koránsem mérkőzhetik. A magyar országgyűlés részint drágálván a roppant árt, részint nem látván az érdektelen és nyomorúnak tetsző kezdetleges hindu fégyveretek s egyéb házi és pagodai készletek és bálványok megszerzésének szükségét, nem vette meg. Ugy halljuk, aztán a francia kormány szerezte meg a magyarnak kínáltmal jutányosb áron Lamarre Picot ezen gyűjteményét.

A pesti új dalszínház eszméjével ismét komolyan foglalkoznak. Hir szerint a miniszterelnök terve az volna, hogy a sugárútra építendő nagy színházban a dalmü és dráma ismét együtt maradjon, a mostani nemzeti színház pedig népszínház legyen.

A magyar rendszek congressusa csak létre jö. F. évi jul. 10-én ugyanis az ország különböző vidékeiről a közbiztonság képzetlebb közegeiből gyűlés jön össze, mely elárult rendőrintézményünk korszerű reformját szándékszik előkészíteni.

A berlini magyar egyelet július 8-án in-nepl meg 25-éves fennállásának jubilaumát. Ez alkalomra finum ezüst emlékpénz veretett. Az ünnepély vigalommal lesz összekötve. Az egyelet tagjainak száma 30—40i Kik itt megtelepedett vagy itt időző iparos vagy kereskedő hazafiak. Gyűléseit hetenként egyszer tartja és pedig hétfőn este. Helyiség jelenleg: „Hausvogtei-Platz, Nro 2. Café Crebs.”

Scherzer Károly miniszteri tanácsos és a keletázsiai expedíció volt vezetője a pesti kereskedők csarnokában, hol a keletázsiai expedícióból származó iparcikkok ki vannak állítva, előadást tartott. Scherzer mindenelőtt változta a keletázsiai kereskedést s az Ázsiában kelendő árucikkokat. Magyarországot Északamerikával hasonlítá össze, mert hazánk ősterményei a gyapot kivételével ugyanazok, és a gyapot helyét nálunk a bor pótolhatja. Nekünk is van kitűnő hajóépítő fánk, vannak kitűnő tengerészeink, s így a hajózási képesség nem hiányzik. Elbeszéli az expedíció történetét, s említi, hogy az expedíciónak Revoltella triesti hajótulajdonosnak 1864-ben megjelent emlékirata adott létet. Scherzer vázolja a távolságokat, melyek különben reánk nézve a Suez csatorna által 7000 tengeri mérfölddel meg vannak rövidítve, vázolja a Britt India, China és Japán terjedelmét, kereskedésük s hajózásuk fontosságát. Britt India kereskedelme évenként 1000 millió frtra, a közlekedő hajók száma 5032-re rug 1,800,000 tonna tartalommal. — A chinai forgalom 1300 milliót, a japáni 100 milliót tesz. Ezen roppant forgalomban 80% Angliának jut, a többi 20% megoszlik. Anglia ezen roppant részvétele onnan van, hogy az angol tömeges termékekkel: gyapot-, gyapjuszövetekkel és érczárakkal senki más sem versenyezhetik. Franciaország csekélyebb részt vesz, mert Indiában a finomabb iparcikkok nem igen kelendők. A Suez csatorna megnyitása Triestnek és Fiumének roppant fontosságot adott, úgy hogy ezek Európa déli részeire nézve azzá lehetnek, a mivé Hamburg, Bréma és Liverpool, Európa északi részére nézve lett. Mindenelőtt szükséges

azonban, hogy a vasúti árszabályok olcsóbbak legyenek, hogy többé ne legyünk kénytelenek Reichenbergtől Triestig többet fizetni, mint Reichenbergtől Hamburgon át Honkongig. — Az előadás nagy tetszést aratott.

„Nyáry Pál életéből” folytatja a tárcza közléseket a „P. N.” az aradi vértanúk kivégeztetéséről szólván, fölemlíti, hogy e nap Nyáry Pál és 18 fogolytárs halotti tort tartottak börtönükben. Paprikás húst főztek s a bogrács alá magyar bankjegyekkel fűtöttek. Megjegyzendő, hogy a várparancsnok néhány nap előtt kihirdette a foglyok közt, hogy a kinnél bankjegyek vannak, szolgáltatásukba. A várparancsnok aztán egész ünnepélyességgel az udvar közepén egette el anyyi ember vagyonát. A Nyáryék börtönében még neki sem volt a bankjegyekért. Elégették tehát magok a foglyok. Tizenkilencen voltak s 34,000 frt értékű bankjegyet adtak át szakács társuknak. Langjainál teljesen megfőtt a paprikás hús.

Beeses ajándék. Herczeg Eszterházy Miklós a megvett Eszterházy-féle képtárra ráadásul következő 6 kitűnő festményt ajándékozott: 1. Murillo: „A gyermek Jézus két zenélő angyallal.” 2. Zurbaron: „Immaculata fehér ruhában.” 3. Romanelli: „Madame Montespan arczképe, mint Pomana.” 4. Rembrandt: „Ifjú hölgy, fekete legyezővel kezében.” 5. Miquard: „Clio.” 6. Vernet: „Orleans Fülöp lóhátas arczképe.”

Huszártempó. Nagy-Váradon e hó 21-én menykő csapatot egy istállóba s agyonütött egy huszárt. Gazdája azt aludt mellette s nem találta érdemesnek felébredni a csekély égi bombardőr. Csak másnap reggel látta meg az agyonütött lovat s csodálkozott, hogy üthet le a menykő ilyen — titokban.

Chislehurstből jelentik, hogy Eugenia ex-császárnő gyémántjainak egy részét kilenczvenezer font sterlingért (2 1/2 millió frank) eladta.

Az utolsó francia-porosz hádjárat alkalmával történt, hogy egy porosz tábori postakocsi a lóról lebukván, lábán erősítést szenvedett, s ne hogy a sérülésnek még rosszabb következménye legyen, az előhívott sebész pióczákat rendelt; és hoztak is akármennyit, de egy sem akart a beteg czombjához ragadni, midőn a beteg már félóránál tovább mindenféle képen össze viszsa kinezottatott és Aesculap tanítványa a rendelkezésére álló kísérletekben kifáradva, botja s kalapja után nyujt és távozni készült volna, akkor a postás felszólal: „Mit gondolsz orvos ur, nem volna-e jobb, ha előbb a bórnaprágot levettém?” És lett vala általános nevetés.

Páris előtt a Villiers melletti heves csatában bizonyos Scheufele nevű honvéd Ulmból, a lábikrába könnyű sebet kapván a kóródába szállítottat. A különben izmos legény a kórházban magát unni kezdé, s kivánságához képest a betegszállító testületbe szolgáltatást végett beosztott. Erős testalkata ebbeli foglalkozásánál nagy előnyére volt, s a sehesülteket egyszerűen vállán szokta az illető orvosok eleibe vinni. Egy alkalommal egy a földön fekvő sebesült jágatását hallván, hozzá megy és kérdi tőle, hogy mi a baja? mire az utóbbi azt feleli, — „hogy a lábát lötték keresztül.” Scheufele a sebesültet vállára veszi, s terhelve együtt a közzelévő tábori orvoshoz indult. Utközben épen mellette egy granát süvöltött el, de ő azzal mitsben törődve le-

hajolja tovább futott. A mint a sebkötési helyre ért, a működő orvos figyelmezteti őt, hogy a bekötözés végett hozott katonának nincsen feje. „Ej!” mondá csodálkozva a schváb, már azt még sem hittem volna, hogy a poroszok úgy tudnak hazudni, a fickó maga mondta nekem, hogy csak a lábát lötték keresztül.

A londoni munkás-egylet hírlapja: „The Inter nationale” egy felszólítást intézett „a világon levő minden munkás-tagjaihoz — to all workman members in the world,” melyben azokat fölhívta, hogy keljenek fel a töképenzsek összekövésére, ezen az egyelet ért közelebbi nagy csapás és romlás egyedüli kuffeje ellen.

Nemzetgazdasági congressus. Több nagy-hírű nemzetgazdasági író nevezetesen Stuart Mill, Roscher, Bandrillard hírszerint azon tervvel foglalkoznak, hogy a jelen év folyamában Brüsszelben nagy nemzetközi közgazdasági congressust rendeznek. Magyarországot Lónyay Menyhért közös pénzügyminiszter és Kautz Gyula tanár képviselnék.

Árjegyzék a Kolozsvárt junius hó 29-én tartott hetivásárról, (alsó a. mérő középár.) Tisztabúza 6 frt. 40 kr. Elegybúza 4 frt. 58 kr. Rozs 4 frt. 18 kr. Árpa — frt. — kr. Zab 2 frt. 30 kr. Törökbuza 4 frt. 24 kr. Pityóka 2 frt. 50 kr. Marhahús fontja 23 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről. Jun. 30-ról: 5% Metalliques 59.40. 5% Nemzeti kölcsön 69.10. 1860-diki államkölcsön 100.25. Bankrészvények 783. Hitelrészvények 301.80. London 123.35. Ezüst 121.50. Cs. kir. arany 5.85. Napoleondor 9.85 1/10. Földterhermentesítési kötvények: Magyar 80.25. Temesi 78. —. Erdélyi 76.56. Horv.-Slavon 85.75.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Nyilttér.

(168) 24—30

Titkos betegségeket és tehetetlenséget

(elgyengült férfiről) gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett

HANDLER MÓR

orvos- és sebész tudor, szülés és szemész.

Rendel naponként délelőtt 11 óratól 1-ig és délután 3 óratól 5-ig.

Lakik Pesten, Lipót-város, nádorutca 13. szám I-ső emelet 14 sz.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik.

Sz. 2366 — 1874. polg. Hirdetmény. Nemes Hunyadyegye dévai törvényészté 1874 márczius hó 14-én 843 sz. a kibocsátott hirdetménye kapcsánban közhírré teszi, hogy a gy.-fehérítési rom. kath. káplánaunk 2058 frt. és juttatásból álló köveleése felhajtása végett Benedikt Gábor ellen: ez utóbbiak Piskincz községében és határain fölgallat és 435 frt. o. é. becsült realitására átrendelt első hatánapki árverés verők hiányában meghúsnak — az a tenirt végzésel már kitűzött második határidőben 1874. é. július hó 7-én d. e. 10 órakor Piskincz község előjárósága hivatalos helyiségében meg fog tartani, midőn az elárverezőt realitosa a törvényeszkéggel már jogvágható árverési feltételek mellett becsártnál is eladnak.

Kolt Déván, 1874 június 12-én. Moldován György, h. jegyző.

Uj és kijátszott ZONGORÁK a legjobb bécsi firmákól, kezesség mellett a bécsi árban kaphatók. TRISKA FERENCZ. zongorakereskedőnél hid-utca a 35. szám. Kijátszások alaposan végez, mellányos árt, kezességvél azok tartosságáról.

Kezét kell nyujtani a szerencsének! 250,000 f. márkát, mint kedvező esetben legmagasabb nyereséget nyújt a legjobb nagypenz-kisrészlet, mely a m. kormánytól engedélyezve és biztosítva van. Az új terv előnyös beosztása olyan, hogy kevés hónap folyama alatt 7 kisrészletben 24,900 nyeresémet fog kibuztatni, melyek közt esetleg 250,000, egyenként 49,800, 25,000, 100,000, 50,000, 12,000, 10,000, 20,000, 60,000, 50,000, 30,000, 105-szor 2000, 156-szor 1000, 200-szor 500, 11,600-szor 110 sat. folyó márká forraszerény van. E nagf. az állami biztosított pénzkiosztás legközelebbi második huzása hivatalosan van megállítva és. mar. július 19-én és 20-kán meg fog történni, melyre 1 egész eredeti sorsjegy ára 8 ft. — 1 fél „ „ „ 4 ft. — 1 negyed „ „ „ 2 ft. — Eszt. bankjegyekben a pénz beküldésével. Megrendelések azonnal legfontosabbban teljesítetnek, s tölnek az állam ezimrel ellátott eredeti sorsjegyeket mindenki személyesen veszi kézhez. A megrendelésekhez a szükséges jeltérvek, ingyen mellékeltemek s minden huzás után az értékelések felszólítás nélkül küldjük meg a hivatalos kimutatásokat. A nyeresémet kifizetésé állam-biztosítás mellett mindig pontosan történni, s egyenes megküldés vagy pedig Austria minden nagyobb piacain fennálló összeköttetésünk utján eszközölhető. Üzletünknek mindig kedvez a szerencse, s csak ezélt kevés idővel több telemes nyeresémet nyújt a három fő nyeresémet fizetnek ki a mellékelt közzelbesben levő teleknek, a mint ezt hivatalos bizonyítványok tanúsítják. Ezen, a legközvetlenebb alapon fektetett vállalat iránt az érdekeltégek előrelátólag mindenütt igen élénk leend: tessék tehát már a közel huzás végett is minden megrendelést mielőbb egyenesen megrendelni. Stindecker S. és társa bank és váltó-üzletész Hamburgban intézi. Vesz és elad mindenféle államkötelevény, vasúti-részvény, kölcsön-sorsjegyet. U. I. Ezennel közöljük az irántunk tannusított bizalmat, s a midőn az új kisrészlet közletén résztvevőre felhívni szerencsénk van, ezután is igyekszünk, hogy mindig pontos és szilárd kimutatást állít tisztelet érdekkaraink teljes megelégedését kidermeljünk. A. f.

(116) 4—24

Hihetetlen, de mégis igaz, regulált ÓRÁK

oly mesés olcsó áron adnak el.

Csak 10 frt. egy valódi angol ezüst hengeróra, kristályüveggel, percz mutatóval, valódi lódi támla aranylánczal, medallionnal és jótállási jeggyel, fin. 12, 14 ft.

Csak 19 frt. 50 kr. óra, kettős koponyával, finom zomancsozva, finom támla aranylánczal, medallionnal és jótállási jeggyel.

Csak 15 frt. 50 kr. óra egy koponyával, láncz- és medallionnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 14 frt. egy valódi angol csinos támla aranyhenger óra, legújabb mintájú, kettős henger, kristályüveggel, melyben a szerkeszté etárva is kapható, támla aranyláncz- és jótállási jeggyel.

Csak 14 frt. egy támla arany óra, kettős koponyával, sarconterugóra, kristályüveggel, valódi támla aranyláncz- és medallionnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 17 frt. egy valódi angol ezüst horgonyóra, kristályüveggel- és finom veszték, láncz- és medallionnal, valamint jótállási jeggyel.

Csak 15 vagy 18 frt. egy angol Prince of Wales, remontőr óra, a legelsőbb lódi csinos támla aranyba foglaltva. Ez órák a többiek felett azon előnyvel bírnak, hogy azokat kelles nélkül lehet felhuzni. Ily órákhoz mindenki egy támla aranylánczot, medalliont és jótállási jegyet ingyen kap.

Csak 15 vagy 18 frt. egy egészen kisdéd női óra, valódi ezüstből, valódi aranyláncz- és jótállási jeggyel, nyozással, nemkülönböztetve valódi támla arany nyaklánczozal és jótállási jeggyel.

Csak 13 frt. egy ezüst henger óra, rugóra és erős kristályüveggel, nemkülönböztetve valódi támla aranylánczozal és jótállási jeggyel.

Csak 22 frt. egy legfinomabb ezüst horgony óra, 15 rubinra, legfinomabb támla aranyláncz- és medallionnal.

Csak 24 frt. egy ezüst remontőr óra, mely kelles nélkül felhuzható, támla aranyláncz- és medallionnal.

Csak 30, 36 frt. egy arany henger óra, Nr. 3, támliaranylánczozal, medallionnal.

Csak 24, 26, 28 frt. arany női órák, láncz, medallion és jótállási jeggyel.

Csak 45, 70 frt. egy arany horgony óra, támliaranylánczozal, medallionnal és jótállási jeggyel.

Ezüst hengerórák 4 rubinval, rugóval	10—12 forint.
henger-női órák	13—14
hengerórák, női órák	15—18
horgonyórák 15 rubinval	15—17
horgonyórák 15 rubinval	16—19
dalla fedéllel	20—23
finomabbak ezüstkoponyával	18—25
finomabbak	24—28
angol horgonyórák kristályüveggel	18—25
horgony-hadsereg-órák, dalla fedéllel	25—26
horgony-remontőrök, valódiak, a nyaknál felhuzók	28—30
Remontőrök dalla fedéllel	35—40
horgony-hadsereg-remontőrök	30—36
Arany hengerórák Nr. 3 arany, 8 rubinval	38—45
női órák, 4, 8 rubinval	30—36
do zomancsozva	30—36
do aranylánczozal	35—40
női órák, zomancsozva, gyémánttal	35—40
do dalla fedéllel, 8 rubinval	36—48
do zomancsozva, gyémántokkal	40—48
horgonyórák 15 rubinval	50—65
dalla fedéllel	35—44
do zomancsozva, aranylánczozal	45—60
do finomabbak, aranylánczozal	55—38
do aranylánczozal	65, 70, 80, 90, 100—120
női horgonyórák	45—75
do kristályüveggel	40—48
do dalla fedéllel	45—60
Remontőr-órák, laposok	50—56
do dalla koponyával	80, 90—100
do	100, 110, 120—160

Ezüst óralánczok darabonként 3 frt 50 kr, 4, 5, 6, 7, 8—10 frt.

Támla aranylánczok: hosszuk: forint 1, 1.30, 1.60, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

Órák elfogadhatnak cserében.

Valamennyi órák első minőségűek, és másokkal csekélyebb minőségűekkel fel nem cserélendők. Az órszereget előre beküldésére vagy utánvételel melletti, minden megrendelés 24 óra alatt teljesítetik, és a kivételnek még nem felelő esetek, a legkésőbbesekben kérésre telnek. Nem regulált órák 2 frtál olcsóbbak. Árjegyzék ingyen.

Óraművesek és órárakereskedők, egy az órák mindenneműben nagy választékú készletet tállanak, és csak a közvetlen Angolhonból és első kézből megszerzés, valamint a nagyban tömeges áruias teszi lehetővé az órákat oly olcsón árusítani.

GLATTAU N.

I. bécsi óratelepzete (Etablissement) 51

Kärntnerstrasse 51 Palais Todisco.